

Mitä ELY-keskusten ilmastoyksikkö tekee?

Miten aluetoimijat voisivat tukea paikallisesti maatalouden ilmastokestävyyttä?

- nyt keskustellaan turvepelloista -työpaja

Oulussa 8.5.2023

Riitta Syvälä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, 8.5.2023

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma

MISU2035

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma

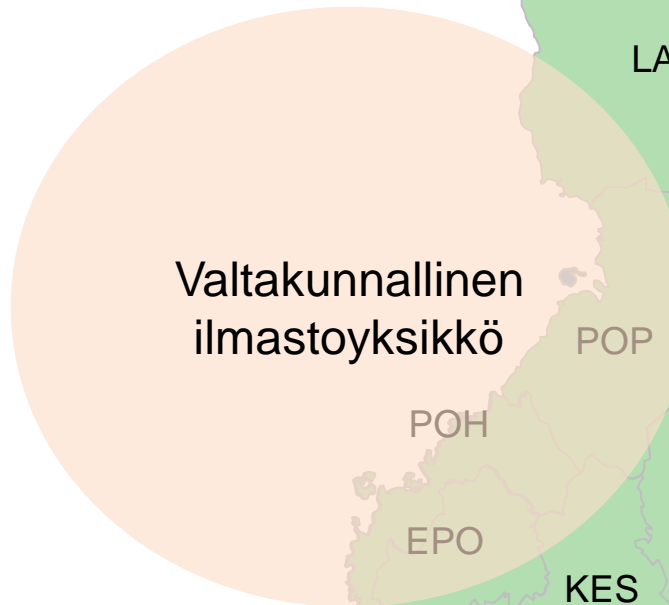

MAANKÄYTTÖSEKTORIN
ILMASTOSUUNNITELMA

Kansallinen ilmastonmuutoksen sopeutumisen suunnitelma 2030

KISS2030

Maankäyttösektorin päästöjen vähennys ja hiilinielujen vahvistaminen

Hiilineutraali Suomi 2035

Ilmatoriskien hallinta ja ilmastokestävät alueet

Maankäyttösektorin
ilmastosuunnitelma

Kansallinen ilmastonmuutoksen
sopeutumisen suunnitelma 2030

#MISU2035

Maankäyttösektorin
ilmastosuunnitelma

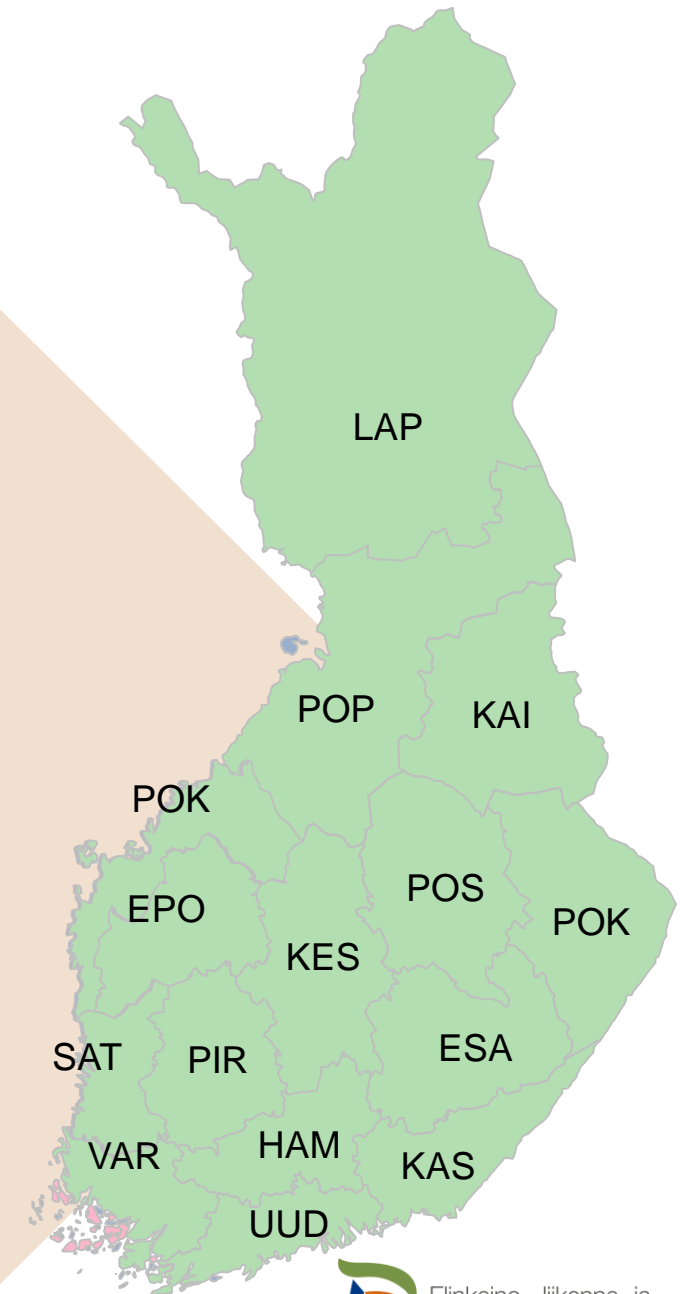

VALTIOMESVASTO
STYKSÄÄT

Valtakunnallinen ilmastoyksikkö

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen on perustettu vuoden 2023 alussa ilmastolain toimeenpanoa, erityisesti ilmastomuutokseen sopeutumista ja maankäyttösektorin ilmastotoimia edistävä valtakunnallinen yksikkö.
- Yksikköön rekrytoidaan vuoden 2023 aikana 11 uutta ilmastoasiantuntijaa.
- Yksikkö toimii monipaikkaisesti.

Maankäyttösektorin
ilmastosuunnitelma

Kansallinen ilmastonmuutoksen
sopeutumisen suunnitelma 2030

MISU2035

Maankäyttösektorin
ilmastosuunnitelma

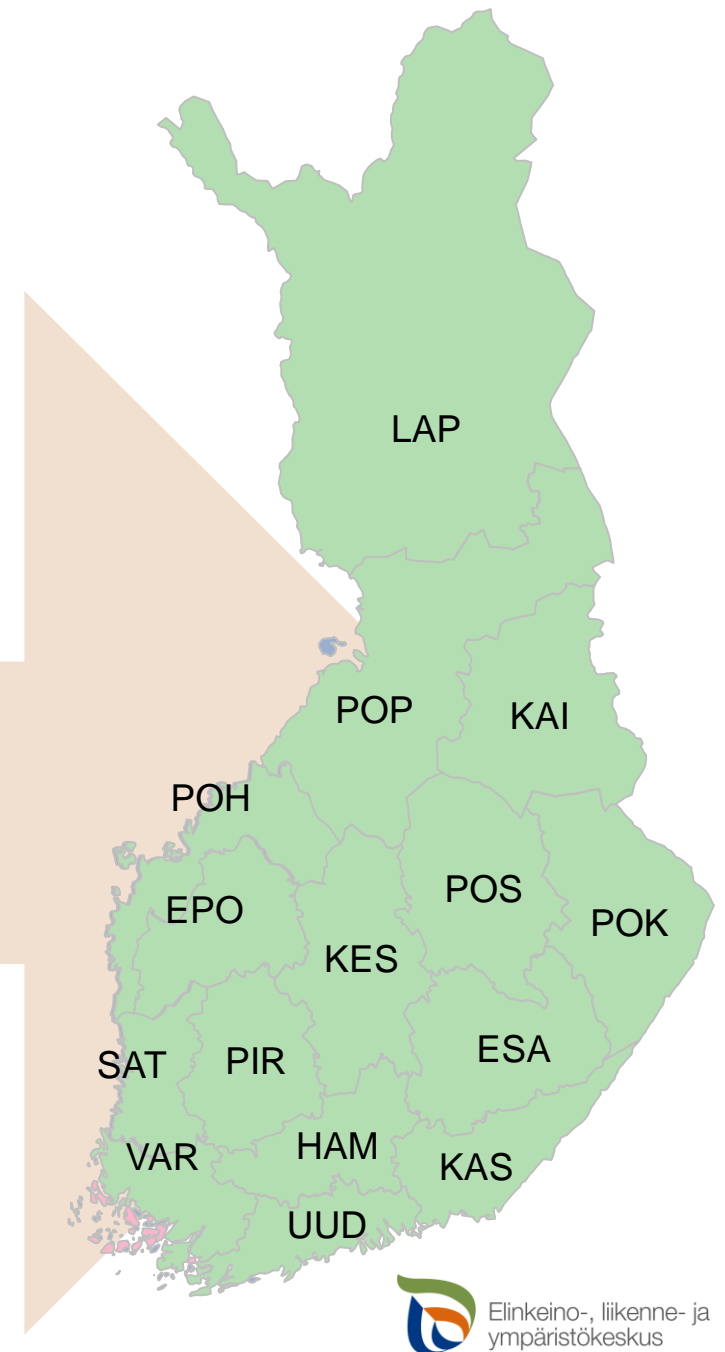

Valtakunnallinen ilmastoyksikkö

- ELY-keskukset hoitavat perus-, keskitetyt- ja erikoistumistehtävänsä kuten aiemminkin ja ottavat niissä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja maankäyttösektorin ilmastotoimet huomioon.
- Ilmastoyksikkö koordinoi, tukee, edistää, seuraa ja sovittaa yhteen ilmastolain toimeenpanoa koskien ilmastonmuutokseen sopeutumisen tehtäviä ja maankäyttösektorin ilmastotoimia.

→ Tarvitaan yhteistyötä alueellisten ELY-keskusten ja ilmastoyksikön välillä.

→ Alueelliset sidosryhmät

ELY-keskukset edistävät maatalouden ilmastotoimia

- ELY-keskukset toimeenpanevat uutta CAP27-ohjelmakautta, joka on käynnistynyt vuoden 2023 alusta. Uusi ohjelma ja sen toimenpiteet painottuvat aiempia ohjelmakausia merkittävästi enemmän alkutuotannon ja maaseudun vihreän siirtymän tukemiseen.
- CAP-suunnitelmassa lisätään ilmasto- ja ympäristötoimien vaikuttavuutta ja tavoitteiden toteuttamisen varmistamiseksi viljelijöitä kannustetaan entistä enemmän kohdennettuihin ilmasto- ja ympäristötoimenpiteisiin.
- Kestäviä viljelymenetelmiä (mm. luonnonmukainen tuotanto) edistetään sekä investointeja (mm. kosteikot) tuetaan ELY-keskuksen päätöksin. Tukiehtojen noudattamista valvotaan kattavasti.
- Maa- ja metsätalouden kestävää vesienhallintaa edistää ja myönnetään avustuksia hankkeisiin, jotka mm. edistävät vesienhallintaa valuma-alueella sekä vähentävät kuormitusta vesistöön.
- EU:n elpymisvaroista tuettu maaseudun yritysten investointeja, jotka edistävät uusiutuvan energian käyttöönottoa ja yritysten energia- ja resurssitehokkuutta.

Mitä merkitsee ilmastonmuutokseen sopeutuminen?

- Ilmaston muuttuessa sään ääri-ilmiöt, kuten pitkät helle- ja kuivuusjaksot tai tulvat, lisääntyvät.
- Yhdyskuntien haavoittuvuus kasvaa ilmastonmuutoksen edetessä.
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat näkyä mm. lisääntyneinä hulevesitulvina, häiriöinä energianjakelussa ja liikenteessä sekä rakennusten kosteusvaurioina.
- Maatalouden näkökulmasta ilmastonmuutos saattaa toisaalta pidentää kasvukautta mutta lisätä esim. vieraslajien määrää ja kasvitauteja.

Ilmastonmuutos, ruoantuotanto ja ekosysteemipalvelut

Pölytys

Ilmastonmuutos voi luoda kasvien kukinnan ja pölyttäjien esiintymisen sekä aktiivisuuden välille eriaikaisuutta ja muuttaa niiden levinneisyysalueita.

Äärevät sääilmiöt voivat aiheuttaa suoran riskin pölyttäjäpopulaatioille.

Maan kasvukunto ja hiilen sidonta

Lämpenevä ilmasto ja tulvat aiheuttavat riskin maan kasvukunnolle ja hiilivarastolle.

Hiiltä maaperään lisäävät toimet tukevat viljelyn ilmastokestävyyttä.

Tuholaisten ja tautien hallinta

Ilmastonmuutos muuttaa tuholaisten ja tautien esiintymistä ja leviämistä.

Lämpeneminen ja CO₂-pitoisuuden kasvu heikentävät kasvinsuojeluaineiden tehoa.

Mitä merkitsee ilmastonmuutokseen sopeutuminen?

- Sopeutuminen muuttuviin ilmasto-olosuhteisiin on välttämätöntä, vaikka samalla pyrimme hillitsemään ilmastonmuutosta → on tärkeää tehdä molempia.
- Hyvin suunniteltujen sopeutumistoimien avulla ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia voidaan lieventää ja mahdollisia myönteisiä vaikutuksia hyödyntää.
- Ruoantuotantoon liittyviä sopeutumisen keinoja ovat esim. ilmastokestävämpien kasvilajikkeiden jalostus, maatalouden ja viljelyjärjestelmien monipuolistaminen, peltojen vesitalouden ja kasvukunnon parantaminen, hälytysjärjestelmät ja vakuutukset.
- On tärkeää myös turvata viljan, valkuaiskasvien ja kylvösiementen saatavuus laajojen ruoantuotantohäiriöiden varalta.

Yhteistyö maatalouden toimijoiden ja uuden ilmastoyksikön kanssa

- Maankäyttösektorin ilmastotoimien Hiilestä kiinni -tutkimushankkeen hallinnointi siirtyy MMM:stä uuteen ilmastoyksikköön
 - hankerahoituksen jakaminen
 - yhteiskehittämisverkoston luominen sekä yhteydenpito sidosryhmiin
 - työ tutkimushankkeiden jalkauttamiseksi ja soveltamiseksi alueilla
 - yhteistyö ELY-keskusten maaseutuasiantuntijoiden kanssa kanssa, esim. koulutukset
- Verkostojen identifiointi ja rakentaminen, yhteistyö ja asiantuntija-apu

Yhteistyö maatalouden toimijoiden ja uuden ilmastoyksikön kanssa

- Valuma-alue suunnittelun kehittäminen
 - kehitetään ja jalkautetaan valuma-alue suunnittelun toimintamallia, jolla tuetaan ilmastokestävien hankkeiden toteuttamista ja vesiensuojelua

ELYjen ilmastoyksikön tehtäväkokonaisuus: maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) toimeenpano

		Neuvonta ja osaaminen, asiantuntijapalvelut	Toteutus ja rahoitus (ml. hankkeiden arviointi ja ohjaus), olemassa olevien tuki- instrumenttien ja tarpeiden kohtaaminen, ml. kokeilut ja jalkauttaminen (Hiilestä kiinni - kehittämishankkeet) (7.9)	Viestintä	Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Kytkös turvemaiden ilmastokestävään käyttöön	Toimeenpanovastuu
Turvemaiden ilmastokestävä käyttö	Turvelpeltojen ilmastokestävä käyttö (CAP, 7.4.1-7.4.3)	x		x		x	Ruokavirasto
	Vetetään huonotuottoisia, paksuturpeisia peltoja ja suonpohjia ilmastokosteikoiksi (7.4.4)	x	(x)	x	x	x	
	Suometsien ilmastokestävä hoito ja käyttö (7.5)	x		x		x	
	Edistetään suometsien tuhkalannoitusta (7.5.3)	x		x		x	SMK
	Valuma- aluesuunnittelu (7.6)	x	x	x	x	x	
	Suonpohjien ilmastokestävä jatkokäyttö (7.10.5)	x	x	x	x	x	

MISUn ja KISSin valuma-aluesuunnittelun kehittäminen

Tavoitteena kehittää ja jalkauttaa valuma-aluesuunnittelun toimintamallia ml. maa- ja metsätalousalueet, rakennetut alueet, jolla tuetaan ilmastokestävien hankkeiden toteuttamista ja vesiensuojelua.

**MMM, Turvelpeltojen kosteikko-
ohjelma,
- Toimeenpano?**

Asiantuntija-apu?

Rahoitus?

Miten aluetoimijat voisivat tukea paikallisesti maatalouden ilmastokestävyyttä?

Viestintä?

Neuvonta?

Alueellisen yhteistyön edistäjä?

Tuki-instrumenttien ja tarpeiden kohtauttaminen?

Kiitos!